

International
Labour
Organization

Проект виконується
Міжнародною організацією праці

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект ЄС-МОП

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Проект закону «Про безпеку та здоров’я працівників на роботі» Міністерства економіки України (редакція від 16 травня 2021 року)

**Технічні рекомендації щодо ефективнішого
узгодження проекту закону з міжнародними
і європейськими стандартами з питань праці
та успішними практиками**

Червень 2021 р.

Стислий виклад

Цей, четвертий пакет технічних рекомендацій до проєкту Закону «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі», розробленого Міністерством економіки (Мінекономіки), підготовлений у рамках заходів 1.1.1, 1.1.2 (результату 1.1) та 1.2.1 (результату 1.2) Проєкту ЄС-МОП «[На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні](#)».

Вони надані до редакції проєкту закону від 16 травня 2021 року, яка стала результатом дискусій, проведених на засіданні тристоронньої робочої групи 2 березня 2021 року, та подальших офіційних консультацій, проведених Мінекономіки з соціальними партнерами та іншими органами державної влади.

Мета цих технічних рекомендацій – сприяти подальшому узгодженню цього законопроєкту з основними міжнародними¹ та європейськими² стандартами з питань праці та успішними практиками в сфері безпеки та здоров'я на роботі (БЗР), а також, як доповнення, у сфері інспекції праці³, тому що цей законопроєкт передбачає внесення змін до законодавства з питань інспекції праці.

Ці технічні рекомендації не слід розглядати як офіційні коментарі МОП або як заміник позицій наглядових органів МОП.

Крім того, експертно-технічні думки, викладені тут, не відображають офіційну думку Європейського Союзу, і відповідальність за висловлені тут погляди не може покладатися на Європейський Союз.

¹ А саме з Конвенцією 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155); Протоколом 2002 р. до Конвенції 1981 р. про безпеку та здоров'я на роботі (№ 155); Конвенцією 1985 р. про служби здоров'я на роботі (№ 161); Конвенцією 2006 р. про основи, що сприяють безпеці та здоров'ю на роботі (№ 187); Конвенцією 1990 р. про нічну працю (№ 171).

² Зокрема з Директивою Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про встановлення заходів із заохочення поліпшення охорони здоров'я та безпеки праці працівників; Директивою 2003/88/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 4 листопада 2003 р. про деякі аспекти організації робочого часу; Директивою 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 р. стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я для використання робочого обладнання працівниками при здійсненні професійної діяльності; Директивою 89/656/ЄЕС від 30 листопада 1989 р. про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту в робочій зоні; Директивою 89/654/ЄЕС щодо мінімальних вимог стосовно безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах; Директивою Ради 92/85/ЄЕС від 19 жовтня 1992 р. про вжиття заходів з поліпшення безпеки та охорони здоров'я на роботі вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили або годують грудьми; Директивою Ради 94/33/ЄС від 22 червня 1994 р. про захист молоді на роботі (зі змінами, внесеними Директивою 2007/30/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 20 червня 2007 р.; Директивою Ради 91/383/ЄЕС від 25 червня 1991 р. про доповнення заходів із сприяння покращенню безпеки та охорони праці працівників з фіксованим строком працевлаштування або тимчасовим працевлаштуванням.

³ Зокрема з Конвенцією 1947 р. про інспекцію праці (№ 81) та Конвенцією 1969 р. про інспекцію праці в сільському господарстві (№ 129).

Ми очікуємо, що ці технічні рекомендації можуть сприяти вдосконаленню законодавства і його кращій узгодженості з основними застосовними міжнародними і європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками, що може ефективно сприяти забезпеченню гідних умов праці в Україні.

Київ, 2 червня 2021 року

Антоніу Сантуш

Менеджер Проєкту ЄС-МОП

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Офіс МОП для країн Центральної та Східної Європи

Технічні рекомендації щодо ефективнішого узгодження проєкту закону з міжнародними і європейськими стандартами з питань праці та успішними практиками

1. **Стаття 1(1)(22).** Переглянути визначення терміна «нічний працівник» таким чином: «працівник, який працює у нічний час не менше ніж три години щоденного робочого часу або не менше ніж ¼ річної норми робочого часу», для узгодження зі ст. 2(4)(a) Директиви 2003/88/ЄС.
2. **Стаття 1(1)(37).** Переглянути визначення національної системи БЗР («система державного управління в сфері безпеки та здоров'я працівників) таким чином: «інфраструктура, що забезпечує основні рамки для проведення національної політики й національних програм в галузі безпеки та здоров'я на роботі» для кращого узгодження зі ст.1(b) Конвенції МОП №187, оскільки визначення, подане у проєкті закону, обмежує складові системи БЗР державними суб'єктами, виключаючи приватні суб'єкти, кооперативи та суб'єкти третього сектора. Крім того, з метою кращого узгодження зі ст. 4 Конвенції МОП №187 слід чітко зазначити основні елементи такої системи (які відповідатимуть за реалізацію політики та програм в галузі БЗР), як-от: закони, нормативні акти, колективні договори; орган чи відомство (або органи чи відомства), відповідальні за питання БЗР; механізми забезпечення дотримання законів, зокрема система інспекції праці; заходи, спрямовані на заохочення співробітництва між керівництвом, працівниками та їхніми представниками на рівні підприємства; національний тристоронній консультативний орган (чи органи) з питань БЗР; інформація, професійна підготовка, дослідження і консультаційні послуги з БЗР; служби здоров'я на роботі; механізм збирання і аналізу даних про випадки травматизму на роботі та професійних захворювань; співробітництво з відповідними системами страхування або соціального забезпечення, які охоплюють випадки травматизму на роботі та професійних захворювань; допоміжні механізми, спрямовані на поступове поліпшення умов у галузі БЗР на ММСП і у неформальній економіці; співробітництво з міністерством освіти; стандартизація тощо.
3. **Стаття 11** (спеціальні умови виконання робіт підвищеної небезпеки).
 - а. **Стаття 11(1):** запропонована можливість заміни попереднього дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки додатковим страхуванням життя і здоров'я працівників перешкоджає досягненню цілей, передбачених даною заборонаю, обмежує запровадження попереднього дозволу або додаткового контролю за виконанням таких робіт, що передбачено статтею 11(b) Конвенції МОП № 155. По суті, це положення Конвенції МОП № 155, яке передбачає заборону чи обмеження таких робіт у разі відсутності дозволу чи контролю з боку компетентного органу, не передбачає заміну дозволу додатковим страхуванням. Згідно з цією конвенцією, такі роботи, через підвищений рівень професійного ризику, пов'язаний з ними, повинні бути під додатковим контролем із боку

компетентного органу, щоб забезпечити безпеку та здоров'я працівників під час виконання цих особливо небезпечних робіт.

- b. **Стаття 11(8):** положення про встановлення всього лише десятиденного строку видачі дозволу, особливо видачі за замовчуванням (коли рішення про видачу дозволу не прийнято в цей строк), слід переглянути, тому що дотриматися такого короткого строку може бути неможливо через складний характер деяких робіт підвищеної небезпеки, на виконання яких запитується дозвіл, і (або) брак відповідних ресурсів. Ураховуючи вищевикладене, збереження існуючого формулювання цього положення, скоріше за все, призведе до задоволення за замовчуванням більшості заявок на виконання робіт підвищеної небезпеки і, отже, до неможливості практичного застосування статті 11(b) Конвенції МОП №155.
- c. **Статті 11(9) та 11(10):** їх також слід переглянути, тому що підстави для відмови у видачі дозволу на виконання робіт підвищеного ризику або його анулювання мають включати таке:
- i. протягом попередніх двох років заявник був засуджений за порушення нормативних актів із БЗР у зв'язку з виконанням робіт підвищеної небезпеки;
 - ii. протягом попередніх двох років у заявника мав місце нещасний випадок із смертельним наслідком або серйозний нещасний випадок на роботі під час виконання робіт підвищеної небезпеки;
 - iii. інспектори праці встановили, що роботодавець не може забезпечити безпеку та здоров'я працівників, які виконують такі роботи.
4. **Стаття 12(9).** Слід переглянути таким чином, щоб мінімальні вимоги щодо безпеки та здоров'я на роботі під час використання робочого обладнання встановлювалися Кабінетом Міністрів України (а не центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики в сфері безпеки та здоров'я працівників, як запропоновано), чим буде забезпечено необхідну юридичну силу правового акту, спрямованого на транспонування окремої Директиви ЄС із БЗР 2009/104/ЄС⁴ (це має бути як мінімум постанова КМУ), яка дозволить забезпечити його ефективне застосування і стабільність.
5. **Стаття 15** (уповноважені з безпеки та здоров'я працівників). Вимоги та різні процедури надання послуг із БЗР, які повинні бути забезпечені роботодавцями (сторонні/власні, або зовнішні/внутрішні, з питань безпеки/здоров'я), повинні бути визначені по робочих зонах (а не для роботодавця в цілому), залежно від чисельності працівників у кожній робочій зоні та характеру професійних ризиків, на які працівники наражаються або можуть наражатися у кожній робочій зоні, щоб забезпечити узгодження зі ст. 7 Директиви 89/391/ЄЕС.
6. **Стаття 19** (спостереження за станом здоров'я та медичні огляди працівників). Слід переглянути, щоб передбачити обов'язок роботодавця забезпечити спостереження за станом здоров'я всіх працівників, а не лише деяких із них (хоча і з різною

⁴ Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 р. стосовно мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я для використання робочого обладнання робітниками при здійсненні професійної діяльності.

періодичністю), тому що спостереження за станом здоров'я спрямоване як на профілактичне оцінювання (з самого початку) придатності працівника до роботи та її вимог, так і на оцінку впливу роботи і умов, у яких вона виконується, на здоров'я працівників. Останнє також забезпечило б краще узгодження зі ст. 14(2) рамкової Директиви ЄС із БЗР 89/391/ЄЕС.

7. Стаття 22 (надання домедичної допомоги, пожежогасіння, ліквідація аварій та евакуація працівників).

а. Стаття 22(4)(1): інформація, що має надаватися, про наявні ризики та про заходи, які вжиті або мають бути вжиті стосовно захисту (яка має бути надана всім працівникам, яким загрожує або може загрожувати серйозна і безпосередня небезпека), передбачена у ст. 8(3)(а) Директиви 89/391/ЄЕС, повинна бути надана якомога швидше, але в будь-якому разі до виникнення реальної надзвичайної ситуації, а не тільки «у разі виникнення надзвичайних ситуацій, які загрожують життю та здоров'ю працівників (...)», як передбачено у цьому пункті.

б. Стаття 22(6): формулювання «Факт наявності такої небезпеки за необхідності підтверджується комісією, яка утворюється роботодавцем із обов'язковим залученням представників працівників та уповноваженого з безпеки та здоров'я працівників. До участі у роботі комісії також запрошується представник центрального органу виконавчої влади, який реалізує політику в сфері безпеки та здоров'я працівників», яке пропонується додати після першого речення, слід переглянути, тому що вона суперечить ст. 13 Конвенції МОП №155 і ст. 8(4) та 8(5) Директиви ЄС 89/391/ЄЕС – не лише тому, що рішення працівника залишити таку робочу ситуацію має бути дозволено у ситуації, яку він «має достатні підстави вважати такою, що становить безпосередню й серйозну небезпеку для їхнього життя або здоров'я», а й тому, що рішення працівника залишити робоче місце/робочу зону повинно бути прийняте у випадку безпосередньої та серйозної небезпеки і за визначенням має бути прийняте негайно, отже працівник не може чекати на рішення комісії, яка визнає дану подію небезпечною.

8. Стаття 35 (відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників). Цю статтю слід переглянути, щоб забезпечити узгодженість із ст. 9(2) Конвенції МОП № 155, згідно з якою «система втілення в життя передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів», зокрема:

а. Статті 35(4)(1) - 35(4)(17): порушення, включені до цих положень, не охоплюють усі найтяжчі порушення. Більшість із цих порушень зведено до залишкового положення (стаття 35(4)(17). Проте, різні порушення (і відповідні санкції) слід максимально можливою мірою розбити на конкретні положення закону (а не групувати у залишкове положення), які передбачатимуть конкретні та індивідуальні порушення більш важливих положень закону (і відповідні санкції за них), зокрема, щодо:

i. захисту генетичного спадку (ст. 13);

- ii. обов'язків роботодавців з реалізації запобіжних і захисних заходів (наприклад, заміни небезпечного на безпечне або менш небезпечне, складання плану запобігання професійним ризикам, забезпечення засобами колективного захисту, забезпечення засобами індивідуального захисту) за результатами оцінювання професійних ризиків та з дотриманням загальних принципів запобігання (ст. 16 «Управління професійними ризиками» та ст. 25 «Обов'язки роботодавців»);
 - iii. безпеки та здоров'я вагітних працівниць, працівниць, які нещодавно народили, та працівниць, які годують грудьми (ст. 28);
 - iv. безпеки та здоров'я працівників, які не досягли 18-річного віку (ст. 29);
 - v. безпеки та здоров'я працівників з інвалідністю (ст. 30).
- б. Стаття 35(4)(17):** друге речення цього положення (яким встановлено, що «Штрафи, зазначені у цьому пункті, накладаються у разі невиконання припису державного інспектора щодо усунення таких порушень, складеного за результатами інспекційного відвідування»), слід видалити з нижчевикладених причин.
- i. Воно позбавляє діяльність інспекції праці та провадження щодо порушень - ефекту загального запобігання, тобто призводить до того, що суб'єкти правових норм, як правило, дотримуються цих норм, щоб уникнути санкцій. Ця правова норма може бути антистимулом, який знеохочує роботодавців до дотримання законодавства про БЗР із самого початку, тому що вони знають, що якщо їхні порушення будуть виявлені, вони завжди матимуть можливість усунути їх без накладення санкцій. Фактично замість дотримання правових норм вони очікуватимуть, поки інспектори праці виявлять порушення, а якщо вони усе ж виявлять порушення – і коли вони їх виявлять – у роботодавців буде час для усунення цих порушень без будь-якого покарання.
 - ii. Воно суперечить:
 - ст. 17(2) Конвенції МОП № 81 і ст. 22(2) Конвенції МОП № 129, згідно з якими «інспектори праці можуть на свій розсуд вирішувати питання щодо того, чи слід робити попередження або давати пораду замість того, щоб порушувати або рекомендувати порушити переслідування»;
 - ст. 9(2) Конвенції МОП № 155, згідно з якою «система забезпечення додержання законодавства передбачає застосування адекватних санкцій за порушення нормативно-правових актів»;
 - ст. 18 Конвенції МОП № 81 і ст. 24 Конвенції МОП № 129, згідно з якими «відповідні санкції за порушення правових норм, виконання яких повинні забезпечувати інспектори праці..., та за перешкоджання інспекторам праці у виконанні їхніх обов'язків, повинні передбачатися національним законодавством та ефективно застосовуватися»;

- ст 4(2) Директиви ЄС 89/391/ЄЕС, згідно з якою держави «забезпечують належний нагляд і контроль».

с. Що стосується розміру штрафів:

- i. **Стаття 35(4)(17):** сума «половина мінімальної заробітної плати», передбачена у цьому положенні як штраф, що має накладатися за всі інші порушення, конкретно не зазначені у ст. 35, має бути переглянута, тому що вона не узгоджується з сумою «мінімальна заробітна плата», передбаченою еквівалентним залишковим положенням пп. 8) частини другої ст. 268 Кодексу законів про працю України за «порушення інших вимог законодавства про працю, крім передбачених абзацами першим-сьомим цієї частини».
 - ii. Розмір штрафів також слід збільшити на суму матеріальної вигоди роботодавця від скоєння порушення, щоб знеохотити до недотримання норм.
- d. **Стосовно характеру санкцій:** слід також розглянути питання про запровадження нефінансових акцесорних санкцій, більше спрямованих на життєво важливі інтереси роботодавців.
- e. **Стаття 35(8):** слід переглянути з тим, щоб більшою мірою заохочувати додержання законодавства і стримувати його порушення. Слід змінити формулювання, таким чином, що роботодавець, який хоче скористатися знижкою 50% на суму штрафу, повинен не лише сплатити його в 10-денний термін, а також усунути порушення у той же період часу.

9. Стосовно РОЗДІЛУ VIII «ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ», зокрема, щодо запропонованих змін до:

- a. ГЛАВИ XVIII «НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ» Кодексу законів про працю;
- b. Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2007, № 29, ст. 389, з наступними змінами);
- c. Закону України «Про Національну поліцію» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 40-41, ст. 379, з наступними змінами),

ми посилаємося на технічні рекомендації, вже надані Проєктом ЄС-МОП 3 квітня 2021 року до розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю», зміст якого є аналогічним змісту цього розділу⁵.

⁵ Технічні рекомендації Проєкту ЄС-МОП до розробленого Мінекономіки проєкту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю» від 3 квітня 2021 р. доступні за посиланням https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_779301/lang--en/index.htm.

Література

- EU, & Ukraine. (2014). Association Agreement between the European Union and its Member States and Ukraine. Official Journal of the European Union, L–161(2014-02–29), 1–2137 [available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0529(01)&from=EN)].
- European Commission. (2014). *Communication COM(2014) 332 final, from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, of 6 June 2014, on a EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2014-2020*. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0332>
- European Council. (1989a). Directive No. 89/391/EEC, of 12 June 1989, concerning the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work. *Official Journal of the European Communities*, L391, 183/1-183/8. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PT/TXT/PDF/?uri=CELEX:01989L0391-20081211&from=EN>
- European Council. (1989b). Directive No. 89/654/EEC, of 30 November 1989, concerning the minimum safety and health requirements for the workplace. *Official Journal of the European Communities*, L 393, 393/1-393/12. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0654&from=en>
- European Council. (1989c). Directive No. 89/656/EEC, of 30 November 1989, on the minimum health and safety requirements for the use by workers of personal protective equipment at the workplace. *Official Journal of the European Communities*, L 393, 393/18-393/28. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31989L0656&from=EN>
- European Council. (1991). Directive No. 91/383/EEC, of 25 June 1991, supplementing the measures to encourage improvements in the safety and health at work of workers with a fixed-duration employment relationship or a temporary employment relationship. *Official Journal of the European Communities*, L 206, 206/19-206/21. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31991L0383&from=EN>
- European Council. (1992a). Directive No. 92/58/EEC, of 24 June 1992, on the minimum requirements for the provision of safety and/or health signs at work. *Official Journal of the European Communities*, L 245, 245/23-245/42. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0058&from=EN>
- European Council. (1992b). Directive No. 92/85/EEC, of 19 October 1992, on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health at work of pregnant workers and workers who have recently given birth or are breastfeeding. *Official Journal of the European Communities*, L 348, 348/1-348/7. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0085&from=PT>
- European Council. (1994). Directive No. 94/33/EC, of 22 June 1994, on the protection of young people at work. *Official Journal of the European Communities*, L 216, 216/12-216/20. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0033&from=EN>
- European Parliament, & European Council. (2009). Directive No. 2009/104/EC, of 16 September 2009, concerning the minimum safety and health requirements for the use of work equipment by workers at work. *Official Journal of the European Union*, L 260, 260/5-260/19. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0104&from=EN>
- European Parliament. (2014). *Resolution No. 2013/2112(INI), of 14 January 2014, on effective labour inspections as a strategy to improve working conditions in Europe*. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2014-0012>
- European Parliament. (2015). *Resolution No. 2015/2107(INI), of 25 November 2015, on the EU Strategic Framework on Health and Safety at Work 2014-2020*.

- Eurostat. (2001). *European Statistics on Accidents at Work (ESAW) - Methodology - 2001 Edition*.
http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/statmanuals/files/ESAW_2001_EN.pdf
- ILO. (1923). *Recommendation 20, concerning Labour Inspection*.
https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R020
- ILO. (1947a). *Convention No. 81, concerning labour inspection in industry and commerce - Labour Inspection Convention*. Adopted in the 30th ILC session, 11 July 1947.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312226:NO
- ILO. (1947b). *Recommendation No. 81, concerning Labour Inspection*. International Labour Conference.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312419
- ILO. (1969a). *Convention No. 129, concerning labour inspection in agriculture - Labour Inspection (Agriculture) Convention*. Adopted in the 53rd ILC session, 25 June 1969.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312274
- ILO. (1969b). *Recommendation No. 133, concerning Labour Inspection in Agriculture*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312471:NO
- ILO. (1981). *Convention No. 155, concerning occupational safety and health and the working environment*. Adopted in the 67th ILC session, 22 June 1981.
http://www.ilo.org/public/portugue/region/eurpro/lisbon/pdf/conv_155.pdf
- ILO. (1985). *Convention No. 161, concerning Occupational Health Services*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312306:NO
- ILO. (1996). *Recording and notification of occupational accidents and diseases- An ILO Codes of Practice*. International Labour Office. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/--safework/documents/normativeinstrument/wcms_107800.pdf
- ILO. (1998). *Resolution concerning statistics of occupational injuries (resulting from occupational accidents), adopted by the Sixteenth International Conference of Labour Statisticians* (Issue October). International Labour Office. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087528.pdf
- ILO. (2002). *Protocol No. 155, of 2002, to the Occupational Safety and Health Convention*.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312338:NO
- ILO. (2006). *Convention No. 187, concerning the promotional framework for occupational safety and health*. Adopted in the 95th ILC session, 15 June 2006.
http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312332:NO
- ILO. (2007). *Safe and healthy workplaces - Making decent work a reality*. International Labour Office.
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_108634.pdf
- ILO. (2017). *Guidelines and recommendations to the concept on the reform of the national system for occupational risk prevention and promotion of occupational safety and health in Ukraine* (Issue November). International Labour Office. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_618934.pdf
- ILO. (2018a). *Ukrainian Labour Inspection Legal Framework - Analysis and Recommendations*. (Issue June). https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_632756.pdf
- ILO. (2018b). *Brief notes on the main aspects of the alignment between Ukrainian national legislation*

- and selected EU directives. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/meetingdocument/wcms_633189.pdf
- ILO. (2018c). *National Occupational Safety and Health Profile of Ukraine*.
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/meetingdocument/wcms_627038.pdf
- ILO. (2019a). *EU Directives and Reform of OSH and Labour Relation's Legislation - White Paper*.
https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_689355.pdf
- ILO. (2019b). *Observation (CEACR), concerning application of Conventions 81 and 129 in Ukraine - adopted 2019, published 109th ILC session (2020)*.
https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:13100:0::NO:13100:P13100_COMMENT_ID:4024791:NO
- ILO. (2020a). "Occupational Safety and Health (OSH): On-line training series on International and EU Labour Standards- Background paper". https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_752049/lang--en/index.htm
- ILO. (2020b). "Labour Inspection: On-line training series on International and EU Labour Standards- Background paper". https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/projects/declared-work-ukraine/WCMS_751583/lang--en/index.htm
- Rodríguez, Arsenio Fernández. (2020c). "A Study on Labour Inspectors' Careers", International Labour Office – Geneva: ILO. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_739165.pdf